

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 18.1.2011
COM(2011) 12 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Attīstīt Eiropas dimensiju sportā

SEC(2011) 68 galīgā redakcija
SEC(2011) 67 galīgā redakcija
SEC(2011) 66 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Attīstīt Eiropas dimensiju sportā

1. IEVADS

2007. gada Baltā grāmata par sportu¹ lielā mērā rosināja ES līmeņa sadarbību un dialogu par sportu. Gandrīz visas darbības, kas bija paredzētas rīcības plānā “Pjērs de Kubertēns” (Baltās grāmatas pavaddokuments) ir pabeigtas vai tiek īstenotas. Baltajā grāmatā ietverts apraksts par sporta savdabību un iekšējā tirgus un konkurences jomas ES tiesību aktu piemērošanu sportam. Īstenojot Balto grāmatu par sportu, Komisija savākusi noderīgus pierādījumus par tematiem, kas risināmi nākotnē. Šis paziņojums neaizstāj minēto balto grāmatu, bet pamatojas uz tās sasniegumiem.

Vairākās jomās baltā grāmata palikusi pienācīgs pamats ES līmeņa darbībām sporta jomā. Tajās ietilpst, piemēram, brīvprātīgas darbības veicināšana sportā, nepilngadīgu personu aizsardzība un vides aizsardzība. Baltajā grāmatā ir izveidots strukturēts dialogs ar sporta jomas ieinteresētajām personām, ieskaitot gadskārtējo ES Sporta forumu, un tā ir bijusi pamats ar sportu saistīto darbību piesaistei attiecīgajiem ES fondiem, programmām un iniciatīvām. Kaut arī daži konkrēti jautājumi šajā paziņojumā nav risināti, tas nenozīmē, ka tie vairs nav Komisijas prioritātes, bet gan ka baltā grāmata joprojām ir pietiekams pamats, lai tos risinātu tuvākajos gados.

Kā paskaidrots baltajā grāmatā, uz dažādiem sporta jomas aspektiem attiecas dažādi Līguma noteikumi. Turklāt Lisabonas līgums sporta jomā Eiropas Savienībai paredz atbalstītājas, koordinētājas un papildinātājas lomu, tātad vajadzīga rīcība, lai attīstītu Eiropas dimensiju sportā (LESD 165. pants).

Tā kā baltās grāmatas struktūru, kuras pamatā ir trīs plašas tematiskas nodaļas (sporta sociālā loma, sporta ekonomiskā dimensija un sporta organizācija), atbilst Līguma noteikumiem par sportu, sporta jomas ieinteresētās personas atzinušas par lietderīgu un tā ir kļuvusi par plaši atzītu rīku ES līmeņa darbību ietvara veidošanai, šī struktūra šajā paziņojumā ir saglabāta. Katras nodaļas noslēgumā ietverts ilustratīvs, neizsmeļošs iespējamo jautājumu saraksts, kas Komisijai un dalībvalstīm risināmi to attiecīgajā kompetences jomā.

1.1. ES mēroga sabiedriskā apspriešana

Lai saprastu, kuri jautājumi risināmi ES līmenī, Komisija, izstrādājot šo paziņojumu, apspriedās ar plašu ieinteresēto personu loku, tostarp ar dalībvalstīm un svarīgākajām ieinteresētajām personām sporta jomā (ES Sporta forums, divpusējās apspriedes), apspriešana tiešsaistē un neatkarīgo ekspertu grupa². Tika ņemti vērā arī rezultāti, kas gūti, veicot pētījumu “Lisabonas līgums un ES sporta politika”, kuru bija pasūtījis Eiropas Parlaments³.

¹ COM(2007) 391, 11.7.2007.

² Sabiedriskās apspriešanas rezultāti publicēti tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/sport/library/doc/a/100726_online_consultation_report.pdf.

³ <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?language=en&file=32471>.

Apspriedēs ar dalībvalstīm valdīja vienprātība, ka ES sporta darba kārtībā par prioritāriem jāatzīst šādi jautājumi: veselību veicinošas fiziskas nodarbības; cīņa pret dopingu; izglītība un apmācība; brīvprātīgais darbs un bezpeļņas sporta organizācijas; sociālā integrācija sportā un ar sporta starpniecību, ieskaitot sportu invalīdiem un dzimumu vienlīdzību sportā; ilgtspējīgs finansējums tautas sportam; laba pārvaldība.

Papildus minētajiem jautājumiem sporta nevalstiskais sektors aktualizēja šādus jautājumus: līdzdalības apjoms sportā; sporta un fizisko nodarbību pieejamība visos izglītības līmeņos; brīvprātīgā darba atzīšana; cīņa pret vardarbību un diskrimināciju; stabils finansējums; nepieciešamais atbalsts sakaru veidošanai un apmaiņai ar labu praksi ES līmenī.

1.2. ES pievienotā vērtība sporta jomā

Attiecībā uz sporta organizāciju Komisijas pamatprincips ir sporta jomas pārvaldes struktūru autonomija. Atbilstīgi subsidiaritātes principam Komisija ievēro arī dalībvalstu kompetenci šajā jomā. Tomēr baltās grāmatas īstenošana apstiprinājusi, ka ES līmeņa rīcība vairākās jomās var nodrošināt ievērojamu pievienoto vērtību.

ES rīcības mērķis ir atbalstīt dalībvalstu rīcību un, ja ir lietderīgi, papildināt to, lai risinātu tādas problēmas kā vardarbība un neiecietība, kas saistīta ar sporta pasākumiem, vai politikas veidošanai nepieciešamo salīdzināmo datu trūkums par ES sporta nozari. Vienlaikus ar ES rīcību iespējams risināt starptautiskus Eiropas sporta uzdevumus, piemēram, nodrošināt koordinētu pieeju tādām problēmām kā dopings, krāpniecība un spēļu rezultātu pasūtīšana vai sporta aģentu darbība.

ES darbība veicina arī kopējo stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu, uzlabojot nodarbināmību un mobilitāti, konkrēti, veicot pasākumus, kas veicina sociālo integrāciju sportā, izglītībā un apmācībā, un ar to starpniecību (ieskaitot Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru) un Eiropas fiziskās aktivitātes pamatnostādnes.

Visās šajā paziņojumā izstrādātajās jomās ES rīcība var nodrošināt platformu apmaiņai un dialogam starp sporta jomas ieinteresētajām personām, labas prakses izplatīšanai un Eiropas sporta jomas tīklu attīstības veicināšanai. Līdztekus tam ES rīcība veicina zināšanu izplatīšanu par ES tiesību aktiem sporta nozarē, tādējādi nodrošinot lielāku juridisko noteiktību Eiropas sportam.

Pašlaik Komisija atbalsta projektus un tīklus sporta jomā vai nu ar specializētiem sporta veicināšanas pasākumiem, konkrēti tās ir sagatavošanās darbībās sporta jomā, vai ar pašreizējām programmām dažādās attiecīgajās jomās. Tās ir mūžizglītība, sabiedrības veselība, jaunatne, pilsoniskums, pētniecība un tehnoloģiju izstrāde, sociālā integrācija, cīņa pret rasismu, vides aizsardzība un citas.

Diskusijās, kas papildinās nākamās daudzgadu finanšu shēmas izstrādi, tiks apspriesta veicināšanas pasākumu turpināšana, un vienlaikus šajā paziņojumā paustie ierosinājumi tiks atbalstīti īstermiņā, turpinot un sākot jaunas sagatavošanās darbības un konkrētus pasākumus sporta jomā.

2. SPORTA SOCIĀLĀ NOZĪME

Sportam ir liels potenciāls veicināt gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi un jaunas darba vietas, jo tas pozitīvi ietekmē sociālo integrāciju, izglītību, apmācību un sabiedrības veselību.

Uzlabojot iedzīvotāju veselību un ražīgumu un nodrošinot labāku dzīves kvalitāti vecumdienās, tas palīdz ierobežot sociālās drošības un veselības izdevumu pieaugumu. Tas veicina sociālo kohēziju, nojaucot sociālās barjeras, un, ietekmējot izglītību un apmācību, uzlabo iespējas iedzīvotājiem tikt nodarbinātiem. Brīvprātīgais darbs sportā jo īpaši jauniešu vidū var veicināt nodarbināmību, sociālo integrāciju, kā arī lielāku sabiedrības līdzdalību. No otras puses, sportā jāsakaras ar vairākiem draudiem, no kuriem jāpasargā sportisti, jo īpaši jaunie sportisti, un pilsoņi, piemēram, no dopinga, vardarbības un neiecietības.

2.1. Cīņa pret dopingu

Dopings vēl aizvien nopietni apdraud sportu. Sportistiem amatieriem lietojot dopingu, tiek nopietni apdraudēta sabiedrības veselība, tādēļ nepieciešami profilaktiski pasākumi, tostarp vingrošanas zālēs. Dopinga profilakse un sankcijas pret dopingu paliek sporta organizāciju un dalībvalstu ziņā. Komisija atbalsta cīņu pret dopingu un Pasaules antidopinga aģentūras (*WADA*), nacionālo antidopinga organizāciju (*NADO*), akreditēto laboratoriju, Eiropas Padomes un UNESCO lielo nozīmi šajā jomā. Komisija atzinīgi vērtē faktu, ka nacionālās antidopinga organizācijas iegūst aizvien lielāku neatkarību. Tā arī rosina dalībvalstis pieņemt valstu antidopinga rīcības plānus, kuru mērķis būtu nodrošināt koordināciju attiecīgo dalībnieku starpā.

Daudzas ieinteresētās personas aicina ES ieņemt aktīvāku nostāju cīņā pret dopingu, piemēram, ciktāl Savienības kompetences šajā jomā to atļauj, pievienojoties Eiropas Padomes Antidopinga konvencijai. Jānovērtē arī Savienībai LESD 165. pantā noteiktās kompetences ietekme saistībā ar ES pārstāvību Pasaules antidopinga aģentūras pārvaldes struktūrvienībās.

Komisija uzsver, ka atbilstību ES tiesību aktiem par tādu pamattiesību un pamatprincipu ievērošanu kā privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība, personas datu aizsardzība, tiesības uz taisnīgu tiesu un nevainības prezumpcija var panākt tad, ja ir izstrādāti antidopinga noteikumi un prakse. Visi minēto tiesību un brīvību ierobežojumi jāparedz tiesību aktos, un tajos jāievēro minēto tiesību būtība un proporcionālītes princips.

Komisija atbalsta pašreizējo tendenci ES dalībvalstu krimināltiesībās ieviest noteikumus par aizliegumu organizētiem tīkliem pārdot dopingu vai pastiprināt pašlaik spēkā esošos noteikumus.

2.2. Izglītība, apmācība un kvalifikācijas sportā

Gan skolu programmās, gan ārpus tām ar maziem ieguldījumiem var uzlabot sportam un fiziskajām nodarbībām atvēlētā laika kvalitāti. Fiziskās izglītības programmu un skolotāju kvalifikācijas kvalitāte joprojām rada bažas vairākās dalībvalstīs. Sporta organizāciju un izglītības iestāžu sadarbība nāk par labu abām nozarēm, un to var atbalstīt augstskolas.

Pēc Eiropadomes 2008. gada aicinājuma risināt “divējādo karjeru” jautājumu⁴ Komisija uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, lai jauniem augsta līmeņa sportistiem papildus treniņiem tiktu piedāvāta kvalitatīva izglītība. Jaunie sportisti, jo īpaši tie, kas Eiropā trenēties un sacensties ierodas no trešām valstīm, neaizsargātības dēļ ir apdraudēti. Treniņu centru un to personāla kvalitātei vajadzētu būt pietiekamai, lai aizsargātu sportistu morālās un izglītības attīstības, kā arī profesionālās intereses.

⁴ Eiropadomes deklarācija par sportu, 2008. gada decembris.

Dalībvalstis un sporta kustība atzīst nepieciešamību pēc augstāk kvalificētiem darbiniekiem sporta nozarē. Augsta profesionalitāte un profesiju dažādība sportā kopā ar aizvien lielāku mobilitāti Eiropas Savienībā norada, cik svarīgi nacionālajās kvalifikāciju sistēmās ietvert ar sportu saistītās kvalifikācijas, lai būtu iespējams atsaukties uz Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru (EKI). Brīvprātīgo iegūto kvalifikāciju un reglamentēto, ar sportu saistīto profesiju kvalifikāciju validācijai un atzīšanai jāklūst pārredzamāki.

2.3. Vardarbības un neiecietības profilakse un apkarošana

Skatītāju vardarbība un nekārtības joprojām ir plaši izplatīta parādība visā Eiropā, tāpēc vajadzīga Eiropas pieeja, kas aptvertu pasākumus, kas paredzēti, lai mazinātu ar to saistītos riskus. Sadarbībā ar Eiropas Padomi ES rīcība līdz šim bijusi vērsta uz to, lai panāktu pilsoņiem augstu drošības līmeni, nodrošinot kārtību starptautiskās futbola sacīkstēs. Izvērstākai pieejai, kura aptvertu arī citas sporta disciplīnas, kas orientētas uz profilaktiskiem pasākumiem un tiesībsardzību, būs nepieciešama ciešāka sadarbība starp attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram policijas dienestiem, tieslietu iestādēm, sporta organizācijām, atbalstītāju organizācijām un sabiedriskajām iestādēm.

Kā liecina ziņojums, ko nesen publicējusi ES Pamattiesību aģentūra⁵, Eiropas sportā, tostarp amatieru līmenī, joprojām izraisa problēmas rasisms, ksenofobija un citāda neiecietība. Dalībvalstis tiek aicinātas pilnībā un efektīvi transponēt Padomes 2008. gada 28. novembra Pamatlēmumu 2008/913/TI par krimināltiesību izmantošanu cīņā pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm un atbalstīt darbības, kuru mērķis ir cīņa pret šīm parādībām.

2.4. Veselības veicināšana sportā

Modernā sabiedrībā fiziskas nodarbības ir viens no svarīgākajiem veselības priekšnosacījumiem, tās var ievērojami samazināt lieko svaru un aptaukošanos un novērst vairākas nopietnas slimības. Ikvienā sabiedriskās politikas pieejā, kuras mērķis ir uzlabot fizisko aktivitāti, sports ir pamatelements. 2008. gadā ES sporta ministri neformāli apstiprināja ES fiziskās aktivitātes pamatnostādnes, kurās ieteikts, kā ES, valsts un vietējā līmenī var izmantot politiku un praksi, lai pilsoņiem atvieglotu iespējas ikdienā piedalīties fiziskās nodarbībās. Vairākas dalībvalstis tās izmantojušas kā pamatu valstu politiskajām iniciatīvām.

Veselība un fiziskā aktivitāte ir tik cieši saistītas, ka fiziskās aktivitātes uzlabošana ir būtiska daļa 2007. gada Baltajā grāmatā “Eiropas stratēģija attiecībā uz uzturu, lieko svaru un veselības jautājumiem, kas saistīti ar aptaukošanos”⁶. Lai šo stratēģiju īstenotu, vairākas dalībvalstis ir izrādījušas gatavību ieguldīt fiziskajā aktivitātē kā veselības uzlabošanas līdzeklī un dažādas organizācijas ir iesaistījušās projektos, kas popularizē fiziskās nodarbības kā veselības uzlabošanas līdzekli.

Dažādās dalībvalstīs ļoti atšķiras sabiedrības fiziskā aktivitāte un sabiedrības attieksme, un jēdziens “veselību veicinoša fiziska aktivitāte” (*HEPA*) aptver tik dažādas nozares kā sports,

⁵ *Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: comparative overview of the situation in the European Union (2010)* (Rasisms, etniskā diskriminācija un migrantu un minoritāšu izstumšana sportā: salīdzinošs pārskats par situāciju Eiropas Savienībā (2010)), http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm.

⁶ COM(2007) 279 galīgā redakcija, 30.5.2007.

veselība, izglītība, transports, pilsētu plānošana, sabiedriskā drošība un darba vide, tādējādi norādot uz ievērojamām problēmām. Fiziskās nodarbības varētu tālāk veicināt valstu izglītības sistēmās jau no agras bērnības. Starptautiski apmainoties ar labu praksi, lai atbalstītu valstu fiziskās aktivitātes pamatnostādņu izstrādi un īstenošanu, tiek nodrošināta augsta ES pievienotā vērtība, un šāda apmaiņa ir vēl vairāk jāizvērs.

2.5. Sociālā integrācija sportā un ar sporta starpniecību

Pēc vienlīdzības principa invalīdiem kopā ar pārējiem sabiedrības locekļiem ir tiesības piedalīties sporta nodarbībās. ES un tās dalībvalstis ir parakstījušas ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, kurā noteikts pienākums veikt attiecīgus pasākumus, lai šīs tiesības tiktu reāli īstenotas. Svarīgi panākt, lai minētās konvencijas noteikumi tiktu īstenoti pilnībā.

Dažās sporta jomās darbojas maz sieviešu. Atbilstoši Stratēģijai par sieviešu un vīriešu līdztiesību (2010-2015) Komisija mudinās integrēt dzimumu līdztiesības jautājumus ar sportu saistītās darbībās.

Sports veicina imigrantu un uzņemošās sabiedrības pozitīvu mijiedarbību, tādējādi sekmējot integrāciju un kultūru dialogu. Sports aizvien vairāk tiek iekļauts īpašās imigrantiem veltītās programmās, taču katrā valstī ir citāda pieeja. Sports spēj veicināt minoritāšu un citu neaizsargātu vai nelabvēlīgu grupu sociālo integrāciju un stimulēt labāku saprašanos kopienās, tostarp reģionos, kur nesen bijuši konflikti.

SPORTA SOCIĀLĀ NOZĪME
<i>Cīņa pret dopingu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisija ierosina pilnvaru projektu sarunām par ES pievienošanas Eiropas padomes Antidopinga konvencijai.</i> • <i>Komisija pēta vispiemērotāko veidu, kā stiprināt pasākumus pret dopinga vielu tirdzniecību organizētos tīklos, tostarp, ja iespējams, krimināltiesībās.</i> • <i>Komisija atbalsta starptautiskus antidopinga tīklus, tostarp tīklus, kas orientēti uz profilaktiskiem pasākumiem, koncentrējoties uz amatieru līmeņa sportu, sportu visiem un fitnesu.</i>
<i>Izglītība, apmācība un kvalifikācijas sportā</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisija mūžizglītības programmā atbalsta inovatīvas iniciatīvas, kas saistītas ar fiziskām nodarbībām skolā.</i> • <i>Komisija un dalībvalstis izstrādā Eiropas pamatnostādnes par sporta un vispārējās izglītības apvienošanu (“divējādās karjeras”).</i> • <i>Komisija un dalībvalstis atbalsta ar sportu saistīto kvalifikāciju integrāciju, īstenojot Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru. Šajā kontekstā veicina to neformālo un informālo mācību validāciju, kuras apgūtas tādās darbībās kā brīvprātīgo darbs sportā.</i>
<i>Vardarbības un neiecietības profilakse un apkarošana</i>

- *Komisija un dalībvalstis* izstrādā un ievieš starptautisku sporta pasākumu drošības režīmu un drošuma prasības, tostarp īsteno policistiem adresētas Viseiropas mācības un profesionālapskates projektus, kas risina ar skatītāju vardarbību saistītus jautājumus.
- *Komisija* atbalsta darbības, kas orientētas uz cīņu pret rasismu, ksenofobiju, homofobiju un saistītas ar neiecietību sportā.

Veselības veicināšana sportā

- *Komisija un dalībvalstis*, balstoties uz ES fiziskās aktivitātes pamatnostādņem, turpina darbu ar valstu pamatnostādņem, tostarp pārskatīšanas un koordinēšanas process, un apsver šajā jomā ierosināt Padomes Ieteikumu.
- *Komisija* atbalsta starptautiskus projektus un tīklus veselību veicinošas fiziskās aktivitātes jomā.

Sociālā integrācija sportā un ar sporta starpniecību

- *Komisija un dalībvalstis*, īstenojot Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā, izstrādā un izplata standartus attiecībā uz sporta pieejamību, brīvā laika pavadīšanas un rekreācijas organizācijām, nodarbībām, pasākumiem un sacensībām.
- *Komisija un dalībvalstis* veicina invalīdu dalību Eiropas sporta pasākumos, kā arī rīko invalīdiem paredzētus pasākumus, jo īpaši atbalstot starptautiskus projektus un tīklus. Šajā kontekstā tiek atbalstīta pētniecība attiecībā uz specializētu sporta inventāru invalīdiem.
- *Komisija* atbalsta starptautiskus projektus, kas sporta jomā veicina vadošu amatu pieejamību sievietēm un sporta pieejamību sievietēm, kuras atrodas neizdevīgā situācijā. Šajā kontekstā sports tiek iekļauts vadošos amatos esošu sieviešu datubāzē un tīklā.
- *Komisija* atbalsta starptautiskus projektus, kas ar sporta starpniecību veicina neaizsargātu un nelabvēlīgu grupu sociālo integrāciju, un ar tiem saistīto labās prakses apmaiņu.

3. SPORTA EKONOMISKĀ DIMENSIJA

Sports ir liela un strauji augoša ekonomikas nozare, un tā sniedz būtisku ieguldījumu izaugsmē un jaunu darba vietu izveidē, pievienotajai vērtībai un ietekmei uz nodarbinātību pārsniedzot vidējos izaugsmes rādītājus. Apmēram 2 % no pasaules IKP tiek saražoti sporta nozarē⁷. Lielākie sporta pasākumi un sacensības nodrošina stabilu potenciālu plašākai tūrisma attīstībai Eiropā. Tādējādi sports sveicina stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu. Uz pierādījumiem balstītas politikas izstrādei nepieciešami salīdzināmi dati. Neatkarīgi no sporta vispārējās ekonomiskās nozīmes vairākums sporta pasākumu norit uz brīvprātīgo darbu balstītās bezpeļņas struktūrās. Šādu struktūru finansēšanas ilgtspēja var radīt bažas, un būtu jāstiprina finansiālā solidaritāte starp profesionālo un tautas sportu.

⁷ Pasaules ekonomikas forums, Davosa, 2009. gads.

3.1. Uz pierādījumiem balstītas politikas izstrāde sporta jomā

Lisabonas līguma sporta noteikumu īstenošanai vajadzīgas politikas izstrādei nepieciešama pamatotu pierādījumu bāze, tostarp salīdzināmi ES mēroga dati par sporta sociālajiem un ekonomiskajiem aspektiem. Komisija veicina sadarbību ES līmenī, lai noteiktu sporta ekonomisko nozīmi, izmantojot Eiropas sporta satelītkontu⁸. Lai Eiropā uzlabotu izpratni par sportu, Eiropas Savienībā būtu jāiesaista ciešākā sadarbībā akadēmisko aprindu pārstāvji, sporta nozare, sporta kustība, kā arī valsts un Eiropas līmeņa publiskā sektora iestādes.

3.2. Ilgtspējīgs finansējums sportam

Intelektuālā īpašuma tiesību izmantošana sporta jomā, piemēram, sporta pasākumu pārraižu licencēšana un ar tiem saistītu preču pārdošana, profesionālajā sportā ir nozīmīgs ienākumu avots. No minētajiem avotiem iegūtos ieņēmumus bieži vien pārdala zemākiem sporta ķēdes līmeņiem.

Komisija uzskata, ka, pilnībā ievērojot ES konkurences noteikumus un iekšējā tirgus noteikumus, šādu ieņēmumu avotu efektīva aizsardzība ir būtiska sporta pasākumu neatkarīga finansējuma nodrošināšanai Eiropā. Ievērojot iekšējā tirgus un konkurences noteikumu nosacījumus, sporta plašsaziņas līdzekļu tiesību licencēšana ir atbildes reakcija uz dažādām tirgus prasībām un kultūras īpatnībām.

Plašsaziņas līdzekļu tiesību kolektīva pārdošana ir labs finansiālās solidaritātes un pārdales mehānisma piemērs sportā. Plašsaziņas līdzekļu tiesību kolektīva pārdošana ierobežo konkurenci LESD 101. panta 1. punkta nozīmē. Tomēr kolektīva pārdošana var piesaistīt tādus ieguvumus, kas var būt būtiskāki par trūkumiem. Tādēļ, ja tiek izpildīti konkrēti nosacījumi, kopēja pārdošana var atbilst LESD 101. panta 3. punktā paredzētajiem kritērijiem izņēmuma piešķiršanai. Komisija iesaka sporta apvienībām izveidot mehānismus plašsaziņas līdzekļu tiesību pārdošanai, lai nodrošinātu pienācīgu ienākumu pārdali, pilnībā atbilstot ES konkurences noteikumiem un saglabājot sabiedrības tiesības uz informāciju.

Privātu operatoru vai valsts vadītas azartspēles (tostarp sporta derības un loterijas) netieši veicina sporta finansēšanu visās ES dalībvalstīs. Šāds ieguldījums var būt finansiālas saites starp valsts vadītām loterijām un sporta kustību, fiskāli ieguldījumi sportā, īpašu tiesību izmantošana un sponsorēšanas līgumi.

Sporta jomā ieinteresētās personas saprot problēmas, ko rada nepārtrauktās ienākumu plūsmas sportam no azartspēlēm. Tālāk risinot jautājumu, kas saistīts ar azartspēļu pakalpojumiem iekšējā tirgū, jāņem vērā aicinājumi nodrošināt ilgtspējīgu finansējumu sportam no privātiem un sabiedriskiem avotiem un sporta nozares finansiālā stabilitāte. Dalībvalstīs atšķiras regulējošas pieejas jomās, kas saistītas ar intelektuālā īpašuma tiesībām un azartspēlēm, jo īpaši attiecībā uz īpašuma tiesību apjomu sporta sacensību organizētājiem saistībā ar viņu organizētajiem pasākumiem, kā arī jautājumu par attēlu izmantošanas tiesībām sportā.

Lai labāk saprastu minētos jautājumus, Komisija ir sākusi ES pētījumu par tautas sporta finansēšanu. Pētījumā vajadzētu atklāt patieso nozīmi, kāda ir tautas sporta finansējuma dažādajiem avotiem, piemēram, publiskajām subsīdijām (valsts, reģionālo un vietējo iestāžu),

⁸ Satelītkonts ir statistikas ietvarstruktūra, lai noteiktu konkrētas nozares (šajā gadījumā sporta nozares) ekonomisko nozīmi valsts ekonomikā. Sporta satelītkonts meklē nacionālajos kontos ar sportu saistītus pasākumus, lai iegūtu ar sportu saistīto pievienoto vērtību.

mājsaimniecību ieguldījumam un ieguldījumam no brīvprātīgā darba sponsorēšanas, plašsaziņas līdzekļu peļņas, kā arī no peļņas, kas gūta no azartspēļu organizēšanas. Pētījuma rezultāti sniegs informāciju, kas vajadzīga, lai pieņemtu lēmumus par to, vai un kāda rīcība vajadzīga šajā jomā.

3.3. ES valsts atbalsta noteikumu piemērošana sportā

Visās ES dalībvalstīs sabiedriskās iestādes sportu finansē dažādos veidos. Daži pasākumi, piemēram, ļoti neliels palīdzības apjoms, kas atbilst *de minimis* regulai, var palikt ārpus LESD 107. panta 1. punkta darbības jomas. Ievērojot minētajā pantā paredzētos nosacījumus, valsts atbalsts principā nav saderīgs ar ES tiesību aktiem, ja vien nepiemēro vienu no LESD 107. panta izņēmumiem. Lai gan valsts atbalsts sportam kā tāds nav iekļauts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā, uz to var attiecināt atsevišķus šīs regulas noteikumus, un tādā gadījumā to var uzskatīt par saderīgu bez vajadzības iepriekš paziņot par to Komisijai. Citādi saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu par jauno palīdzības veidu jāpaziņo Komisijai un to var piešķirt tikai pēc tam, kad Komisija sniegusi labvēlīgu lēmumu. Ir pieņemti tikai daži lēmumi par valsts atbalstu sportam, un tāpat kā citās nozarēs, kas ir līdzīgā situācijā, ieinteresētās personas ir atkārtoti lūgušas sniegt papildu skaidrojumu par sporta organizāciju un infrastruktūras finansēšanu.

3.4. Reģionālā attīstība un nodarbināmība

ES fondus varētu izmantot projektiem un pasākumiem, kas atbalsta ilgtspējīgas sporta struktūras. Piemēram, lai pilnībā izmantotu vērtību, kas piemīt sportam kā līdzeklim vietējai un reģionālai attīstībai, pilsētu reģenerācijai, lauku attīstībai, nodarbināmībai, darba vietu izveidei un darba tirgus integrācijai, struktūrfondi var atbalstīt investīcijas atbilstoši rīcības programmās izklāstītajām prioritātēm. Reģionālajām ieinteresētajām personām (pašvaldības un reģioni) izšķir, kāds ir sporta finansējums un piekļuve sportam, un tās aizvien vairāk jāiesaista attiecīgās ES līmeņa diskusijās.

SPORTA EKONOMISKĀ DIMENSIJA

Uz pierādījumiem balstītas politikas izstrāde sporta jomā

- *Komisija un dalībvalstis rada sporta satelītkontus, kas ir saderīgi ar Eiropas definīciju, par ko panākta vienošanās.*
- *Komisija atbalsta augstskolu tīklu, lai popularizētu inovatīvas un uz pierādījumiem balstītas sporta politikas jomas.*
- *Komisija pēta sporta novērotājas funkcijas izveides iespējamību ES, lai analizētu tendences, vāktu datus, interpretētu statistiku, veicinātu pētniecību, sāktu apsekojumus un pētījumus un sekmētu informācijas apmaiņu.*

Ilgspējīgs finansējums sportam

- *Komisija nodrošina, lai tādas intelektuālā īpašuma tiesības, kas var rasties sporta pasākumu pārraidē, tiktu ņemtas vērā Digitalizācijas programmas iniciatīvas īstenošanā.*
- *Komisija sāk pētījumu, lai analizētu sporta pasākumu organizētāju tiesības un attēlu izmantošanas tiesības sportā no ES tiesiskā regulējuma perspektīvas.*

- *Komisija un dalībvalstis* sadarbībā ar sporta kustību pēta veidus, kā stiprināt finansiālās solidaritātes mehānismus sportā, pilnībā ievērojot ES konkurences noteikumus.
- *Komisija un dalībvalstis*, pamatojoties uz ES pētījuma par tautas sporta finansēšanu rezultātiem, apsver labāko praksi līdzšinējos finansēšanas mehānismos caurredzamai un ilgtspējīgai sporta finansēšanai.

ES valsts atbalsta noteikumu piemērošana sportā

- *Komisija* pārrauga valsts atbalsta noteikumu piemērošanu sporta jomā un, ja ar sportu saistīts valsts atbalsts palielinās, apsver vadlīniju izstrādi.

Reģionālā attīstība un nodarbināmība

- *Komisija un dalībvalstis* pilnībā izmanto Eiropas Reģionālās attīstības fonda iespējas kā reģionālās un lauku teritoriju attīstības instrumentu, lai atbalstītu sporta infrastruktūru un ilgtspējīgus pasākumus sportā, arī brīvā dabā, un Eiropas Sociālā fonda iespējas, lai nostiprinātu darba ņēmēju prasmes un nodarbināmību sporta nozarē.

4. SPORTA ORGANIZĀCIJA

4.1. Labas sporta pārvaldības veicināšana

Labā pārvaldība sportā ir nosacījums, lai panāktu sporta organizāciju autonomiju un pašpārvaldi. Lai gan, ņemot vērā atšķirības dažādās dalībvalstīs, nav iespējams noteikt vienotu dažādu disciplīnu pārvaldības modeli Eiropas sportā, Komisija uzskata, ka pastāv principi, kuri ir savstarpēji saistīti un uz kuriem balstās sporta pārvaldība Eiropas līmenī, piemēram, autonomija saskaņā ar tiesību aktos noteiktajiem ierobežojumiem, demokrātija, pārredzamība un atbildība lēmumu pieņemšanā, kā arī ieinteresēto personu pārstāvības integrēšana. Labā pārvaldība sporta jomā ir nosacījums, lai risinātu uzdevumus saistībā ar sportu un ES tiesisko regulējumu.

4.2. Sporta nozares savdabība

Sporta nozares savdabība — juridisks jēdziens, ko iedibinājusi Eiropas Savienības Tiesa, ko jau dažādos apstākļos ir ņēmušas vērā ES iestādes un kas tika sīki aplūkots Baltajā grāmatā par sportu un pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā, tagad ir atzīts arī LESD 165. pantā. Tajā ietvertas visas raksturīgās iezīmes, kas padara sportu īpašu, piemēram, savstarpējā atkarība starp sāncensiem vai sacensību piramīdveida struktūra. Jēdzienu “Sporta nozares savdabība” ņem vērā, novērtējot, vai sporta noteikumi atbilst ES tiesību aktos noteiktajām prasībām (pamattiesības, pārvietošanās brīvība, diskriminācijas aizliegums, konkurence u. c.).

Sporta noteikumi parasti attiecas uz sporta sacensību rīkošanu un atbilstīgu norisi. Par tiem atbild sporta organizācijas, un tiem jābūt saderīgiem ar ES tiesību aktiem. Lai novērtētu sporta noteikumu saderību ar ES tiesību aktiem, Komisija ņem vērā, vai mērķi, kas izvirzīti atbilstoši šiem noteikumiem, ir leģitīmi, vai šie noteikumi kādā veidā ierobežo minēto mērķu īstenošanu un vai minētie noteikumi ir samērīgi ar attiecīgajiem tiesību aktiem. Tā, piemēram, likumīgie mērķi, kurus īsteno sporta organizācijas, var būt saistīti ar sporta sacensību godīgumu, rezultātu nenoteiktību, sportistu veselības aizsardzību, jauno sportistu

nodarbinātības un apmācības veicināšanu, sporta klubu/komandu finansiālo stabilitāti vai vienotu un konsekventu minētā sporta veida izpildi (“spēles noteikumi”).

Komisija, veidojot dialogu ar sporta nozares ieinteresētajām personām, arī turpmāk veltīs pūliņus, lai katrā konkrētā jomā skaidrotu saistību starp ES tiesību aktiem un sporta noteikumiem profesionālajā un amatieru sportā. Ievērojot dalībvalstu un to sporta nozares aktīvistu prasības, ar kuriem notika apspriešanās, Komisija ir apņēmusies atbalstīt jēdziena “sporta nozares īpatnības” pienācīgu interpretēšanu un turpinās sniegt vadlīnijas šajā sakarā. ES konkurences tiesību piemērošanas jomā Komisija arī turpmāk piemēros Regulā (EK) Nr. 1/2003 paredzēto procedūru.

4.3. Sportistu brīva pārvietošanās un valstspiederība

Lai gan Līgums aizliedz diskrimināciju valstspiederības dēļ un paredz darba ņēmēju brīvas pārvietošanās principu, Tiesa ir ņēmusi vērā vajadzību saglabāt dažas īpašas sportam savdabīgās iezīmes līdz šim pieņemtajiem nolēmumos par nacionālo komandu sastāvu vai termiņiem attiecībā uz spēlētāju pārvietošanos komandas sporta sacensībās.

Profesionālā sporta jomā noteikumi attiecībā uz tiešo diskrimināciju (piemēram, spēlētāju skaita kvotas pēc valstspiederības) nav saderīgi ar ES tiesību aktiem. Savukārt noteikumus, kuri nav tieši diskriminējoši (piemēram, kvotas attiecībā vietējiem sportistiem) vai kuri kavē darba ņēmēju brīvu pārvietošanos (kompensācija par jauno spēlētāju darbā pieņemšanu un apmācīšanu), var uzskatīt par saderīgiem, ja tie atbilst leģitīmam mērķim un ciktāl tie ir vajadzīgi un proporcionāli šāda mērķa sasniegšanā.

Balstoties uz LESD 45. pantu, noteikumi par pārvietošanās brīvību attiecas tikai uz darba ņēmējiem un profesionāliem spēlētājiem saimnieciskās darbības ietvaros. Tomēr tie attiecas arī uz amatieru sportu, jo Komisija uzskata, ka, LESD 18., 21. un 165. pantu lasot kopā, vispārējais ES princips par jebkādas diskriminācijas aizliegumu valstspiederības dēļ sporta jomā attiecas uz visiem ES pilsoņiem, kuri ir izmantojuši tiesības uz brīvu pārvietošanos, arī uz tiem, kuri nodarbojas ar kādu amatieru sporta disciplīnu.

Komisija ir sākusī pētījumu, lai novērtētu, kā Līguma noteikumi ietekmē diskriminācijas aizliegumu valstspiederības dēļ atsevišķos sporta veidos. Šim paziņojumam pievienotajā darba dokumentā sniegtas vadlīnijas par pārvietošanās brīvību. Papildu vadlīnijas atrodamas 2010. gada 13. jūlijā pieņemtajā Komisijas paziņojumā: “No jauna apstiprinot darba ņēmēju pārvietošanās brīvību — tiesības un svarīgākās norises”⁹.

4.4. Spēlētāju pārvietošanas noteikumi un sporta aģentu darbības

Pēc diskusijām ar Komisiju, kas notika 2001. gadā saistībā ar pretmonopola lietu, *FIFA* noteikumos par spēlētāju statusu un pārvietošanu tika iekļauti vairāki noteikumi. Spēlētāju pārvietošana regulāri piesaista sabiedrības uzmanību, jo pastāv bažas par šādu darbību likumību un iesaistīto finanšu plūsmu pārredzamību. Komisija uzskata, ka ir pienācis laiks kopumā novērtēt profesionālajā sportā pastāvošos pārvietošanas noteikumus Eiropā.

2009. gadā Komisijas vārdā tika veikts neatkarīgs pētījums par sporta aģentiem, kurā sniegts pārskats par sporta aģentu darbībām ES. Galvenās apzinātās problēmas ir saistītas ar ētiku, piemēram, finanšu noziegumi un gados jaunu spēlētāju izmantošana, kas tādējādi apdraud

⁹ COM(2010) 373.

sporta sacensību godīgumu un sportā iesaistīto personu integritāti. Šajā pētījumā arī apzinātas pretrunas veidos, kā sabiedriskās un privātās struktūras Eiropā regulē aģentu darbību.

4.5. Sporta sacensību integritāte

Komandas sporta veidos klubu licencēšanas sistēmas ir vērtīgs līdzeklis, lai panāktu sacensību integritāti. Turklāt tās efektīvi veicina labu pārvaldību un finanšu stabilitāti. Komisija atzinīgi vērtē tādu pasākumu pieņemšanu, kuru mērķis ir veicināt godīgu rīcību futbola nozarē Eiropā, un vienlaikus atgādina, ka šādiem pasākumiem jābūt atbilstošiem iekšējā tirgus un konkurences noteikumu prasībām.

Spēles rezultātu pasūtīšana grauj sporta ētiku un integritāti. Neatkarīgi no tā, vai to ietekmē spēļu likmes vai attiecīgajā sporta nozarē izvirzītie mērķi, tas ir korupcijas veids, pret kuru jāvēršas atbilstīgi attiecīgās valsts krimināltiesībām. Starptautiskajiem kriminālajiem tīkliem ir zināma nozīme iepriekšēju spēļu rezultātu pasūtīšanā, kas saistīta ar nelikumīgu spēļu likmju veikšanu. Tā kā sports ir ļoti populārs visā pasaulē un spēļu likmju veikšanai ir pārrobežu raksturs, attiecīgo dalībvalstu iestādes bieži vien nav spējīgas atrisināt šo problēmu. Sportā ieinteresētās personas strādā ar publiskām un privātām sporta likmju veikšanas uzņēmumiem, lai izstrādātu agrīnās brīdināšanas sistēmas un izglītojošas programmas, taču ar mainīgiem rezultātiem. Komisija sadarbosies ar Eiropas Padomi, analizējot faktorus, kuri varētu palīdzēt efektīvāk risināt jautājumu par spēļu rezultātu pasūtīšanu dalībvalstu, Eiropas un pasaules mērogā. Turklāt integritāte sportā ir viens no jautājumiem, kas tiks aplūkots turpmākajā apspriešanā, ko Komisija veiks saistībā ar tiešsaistē pieejamajiem azartspēļu pakalpojumiem ES.

4.6. Eiropas sociālais dialogs sporta nozarē

Sociālais dialogs ir Eiropas sociālā modeļa pamatakmens, kas dod darba devējiem, sportistiem un sporta funkcionāriem iespēju veidot darba attiecības sporta nozarē, izmantojot autonomu dialogu saskaņā ar vispārēju ES tiesiskā regulējuma un institucionālo sistēmu. Profesionālā futbola nozarē 2008. gadā tika izveidota Eiropas sociālā dialoga komiteja. Minētā komiteja ir strādājusi pie minimālu līgumprasību izstrādes futbola spēlētājiem.

Turklāt vairākas potenciālās Eiropas sociālo partneru organizācijas ir izteikušas interesi izveidot sociālā dialoga komiteju visai sporta un aktīvās atpūtas nozarei kopā. Komisija atbalsta šo procesu un aicina sociālos partnerus intensīvāk apvienot pārstāvību ES līmenī. Tā ierosinās izmēģinājuma posmu, lai sekmētu šāda dialoga ieviešanu.

SPORTA ORGANIZĀCIJA
<i>Labas sporta pārvaldības veicināšana</i>
<ul style="list-style-type: none">• <i>Komisija un dalībvalstis veicina sporta pārvaldības standartus, izmantojot apmaiņu ar labu praksi un mērķtiecīgu atbalstu konkrētām iniciatīvām.</i>
<i>Sporta nozares īpatnības</i>
<ul style="list-style-type: none">• <i>Komisija nodrošina palīdzību un ieteikumus attiecībā uz jēdziena “sporta nozares īpatnības” piemērošanu pa katru tēmu atsevišķi.</i>
<i>Sportistu brīva pārvietošanās un valstspiederība</i>

- *Komisija* izdod vadlīnijas, kā saskaņot Līguma noteikumus par valstspiederību un sacensību organizēšanu atsevišķos sporta veidos dalībvalstu līmenī.
- *Komisija* 2012. gadā novērtē noteikumu konsekvenci par vietējiem spēlētājiem komandu sporta veidos.

Spēlētāju pārvietošanas noteikumi un sporta aģentu darbības

- *Komisija* sāk pētījumu par spēlētāju pārvietošanas ekonomiskajiem un juridiskajiem aspektiem un to ietekmi uz sporta sacensībām. Saistībā ar šo jautājumu tā sniedz vadlīnijas par spēlētāju pārvietošanu komandu sporta veidos.
- *Komisija* organizē konferenci, lai sīkāk pētītu iespējamus veidus, kā ES iestādes un sporta kustības pārstāvji (federācijas, līgas, klubi, spēlētāji un viņu aģenti) varētu uzlabot sporta aģentu darbības.

Eiropas sociālais dialogs sporta nozarē

- *Komisija* atbalsta sociālos partnerus sporta organizācijas, veidojot ES līmeņa sociālo dialogu visai sporta un atpūtas nozarei un apspriežot tādus jaunus svarīgus jautājumus kā ar līgumu saistītā stabilitāte, izglītība un apmācīšana, veselība un drošība, nodarbinātība un nepilngadīgo darba nosacījumi, spēlētāju aģentu nozīme un cīņa pret dopingu.

5. SADARBĪBA AR TREŠĀM VALSTĪM UN STARPTAUTISKĀM ORGANIZĀCIJĀM

Lisabonas līgumā Savienība un dalībvalstis ir aicinātas veicināt sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām sporta jomā. Ņemot vērā sporta organizāciju kontinenta līmenī un atjaunoto vienprātību par paplašināšanos, par prioritātēm jānosaka sadarbība ar trešām valstīm, īpaši ar ES kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm un ar Eiropas Padomi.

SADARBĪBA AR TREŠĀM VALSTĪM UN STARPTAUTISKĀM ORGANIZĀCIJĀM

- *Komisija* nosaka starptautiskās sadarbības jomu sporta jomā, galveno uzmanību pievēršot trešām valstīm, īpaši ES kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm un Eiropas Padomei.

6. SECINĀJUMS

Komisija uzskata, ka priekšlikumi sporta jomā ir sarežģīti, tāpēc jāturpina neformāla sadarbība starp dalībvalstīm, lai panāktu nepārtrauktu apmaiņu ar labu praksi un rezultātu izplatīšanu. Komisija arī turpmāk sporta jomā nodrošinās atbalstu neformālām darba grupām, kurās dalībvalstis vēlas darboties arī turpmāk vai izveidot no jauna un kuras arī turpmāk ziņos ES sporta direktoriem.

Eiropas Parlamentu un Padome tiek aicināti atbalstīt šajā paziņojumā izklāstītos priekšlikumus par sportu un nospraust prioritātes turpmākai rīcībai.